

Draško DOŠLJAK
Filološki fakultet Nikšić
draskodo@ucg.ac.me

PREZIMENA POLIČKIH SELA

U radu su analizirana prezimena poličkih sela Dragosava, Mašte, Babino, Goražde, Zagrađe i Tmušice. Polica je geografska cjelina koja administrativno pripada opštini Berane. Nalazi se sjeverno od Beranske kotline i pruža se do doline Lješnice, čineći granični pojas Berana prema opštini Petnjica. U poličkih šest sela živjeli su ili žive stanovnici nosioci sljedećih prezimena: Anđić, Babović, Bagaš, Bajić, Blagojević, Bojičić, Boričić, Božović, Bubanja, Celić, Cikić, Čejović, Dabetić, Dašić, Dedović, Delević, Dragojević, Dragović, Drljević, Dubak, Đorđević, Đorđević-Stojkowska, Đukić, Đukić-Šarić, Đurišić, Đurović, Erić, Filipović, Garčević, Golubović, Guberinić, HolikIlić, Ivanović, Izgarević, Jevrić, Jovanović, Kastratović, Kljajić, Knudsen, Komljenović, Kovačević, Kuč, Labović, Lakićević, Magdelinić, Martinović, Maslovarić, Matović, Mihajlović, Miljković, Mitrović, Mujović, Nenadović, Nestorović, Obadović, Pantović, Paunović, Pođanin, Popović, Račić, Radonjić, Radošević, Ratković, Saičić, Saković, Savović, Sekulić, Sierra, Simonović, Stijović, Stojanović, Šabotić, Šćekić, Tmušić, Todorović, Trifunović, Veljić, Vujović, Vukadinović, Vukićević, Vuletić i Zekić. U osnovi većine prezimena je muško lično ime, dok je skoro neznatan broj prezimena koja su izvedena od ženskog ličnog imena. U tvorbi patronima najfrekventniji je sufiks -ić, zatim -ović/-ević. Među prezimenima, ali sa niskom zastupljenošću, imamo i sufikse: -aš, -anja, -ak, -anin.

Ključne riječi: *Polica, antroponimija, prezime, tvorba, semantika*

Polica (Pólica) je geografska cjelina koja administrativno pripada opštini Berane. Nalazi se sjeverno od Beranske kotline i pruža se do doline Lješnice, čineći granični pojas Berana prema opštini Petnjica. Ova oblast je jedna veća morfološka cjelina, koja se na sjeveroistoku odvaja od Bihora manjim krečnjačkim uzvišenjima i grebenima. Ona ima oblik zaravljene površi,

između čijih su manjih ili većih uzvišenja otvori kako prema beranskoj kotlini tako i prema Gornjem Bihoru. Polica je viša od Beranske kotline prosječno oko 120 metara. Pruža se u pravcu istok – jugozapad oko 7 kilometara, a u pravcu jug – sjever oko 5 kilometara (v. Vuletić, 1998: 16). Ova kraška visoravan je smještena, uglavnom, između 800 i 1400 m n. m. Pripada beranskom basenu i ima površinu oko 33 kvadratna kilometra. Pravcem sjever – jug prolazi regionalni put Berane – Petnjica. Do izgradnje Jadranske magistrale ovom magistralom su bile povezane opštine Berane i Rožaje. Polica se nalazi na valovitoj terasi na oko 120 metara iznad beranske kotline, koju karakterišu brežuljci i blage padine i dolinice. Smještena na ovakvom terenu, kao na polici, gledano sa beranske urbane strane, motivisalo je naziv ove geografske cjeline smještene između Tifrana (Tivrana), Bukovika i Turjaka.

Na Polici se razvilo šest sela: Mašte, Drágosava i Bábino na zapadnoj polovini i Góražde, Zágrađe i TmÄšiće u istočnoj polovini. Najstarija sela su Goražde i Zagrađe i pouzdano se zna da su postojala u razvijenom srednjem vijeku. Ostala sela su novijeg postanka. Sva su razbijenog tipa i uvijek su bila poznata po zemljoradnji, stočarstvu i voćarstvu (Bakić, 2005: 464).

Na jugozapadnom dijelu Police smješteno je selo Mašte. Direktno je naslonjeno na regionalnu saobraćajnicu Berane – Petnjica. Ovo selo je udaljeno nešto više od pet kilometara od centra Berana. Mašte pripada selima razbijenoga tipa, sa umjereno kontinentalnom klimom. Glavni vodni tok je Makva, a glavni izvor Bakinjak, kao i Racina česma i izvor Ciganica. Od starina u selu ima samo „latinsko groblje“ (Vešović, 2018: 223–225) koje se nalazi na kontaktu sa atarom sela Dragosava (v. Bakić, 2005: 465). Dragosava je smještena u zapadnom dijelu Police, na visini iznad 800 m n. m. Ovo selo je od centra Berana udaljeno oko šest kilometara. Obodom atara Dragosave prolazi regionalni put Berane – Petnjica. Selo je razbijenoga tipa, takođe, sa umjerenom kontinentalnom klimom. Od vodnih tokova i izvora izdvajaju se: Bakinjak, Bukova voda, Jordan i Markićeva voda. Iznad 950 m n. m. na sjeverozapadnom dijelu Police smješteno je selo Babino. Od Berana je udaljeno oko sedam kilometara, a njegovim obodom prolazi regionalna saobraćajnica Berane – Petnjica. Babino je selo razbijenoga tipa sa umjerenom kontinentalnom klimom. Goražde je smješteno u centralnom dijelu Police. Prostire se između 850 i 940 m n. m. Ovo je staro poličko selo koje se vezuje za srednjovjekovni period. Glavni djelovi sela su: Dinje, Jodole, Jaštak, Kostijevo, i katuni Breza, Bukovi do, Ogorelice, Oraškovina, Stuče. U istočnom dijelu poličke visoravni nalazi se selo Zagrađe. Ovo selo je razbijenoga tipa, sa umjerenom kontinentalnom klimom i nadmorskom visinom između 900 i 1000 m n. m. U selu se izdvajaju lokaliteti Gornje i Donje Zagrađe, Obeštita, Šćepovića brdo, Mandića brdo, Gegeljsko brdo, Laništa, Golo brdo, Kobilja, Brezovci, Plav-

šin do, Medvede, Bjelege, Prokop, kao i vode: Lanište, Crvijenac i Gubavač potok (v. Vešović, 1998: 194). Jugoistočni dio Police pripada selu Tmušiće. Selo se svojim atarom naslanja na Jadransku magistralu (Berane – Rožaje). Nalazi se na visinama između 1100 i 1300 m n. m. Pripada selima razbijenog tipa i ima subplaninsku klimu. Glavni lokaliteti u selu su: Razdolje, Ivov do, Orahovi do, Glavica, Simovača, Konopljište, Radovan brdo, Čukari, Rudiž (v. Bakić, 2005: 468).

Vrlo povoljni prirodni uslovi su uticali da Gornje Polimlje bude rano naseljeno. Selo je u srednjem vijeku moglo biti imanje jedne porodice ili kuća sa okućnicom. Međutim, selo je, i u tom periodu, bilo naselje sa većim ili manjim brojem kuća, što potvrđuju i srednjovjekovni defteri. U Svetostefanskoj hrisovulji (1314–1316) spominje se selo Goražde (današnje istoimeno poličko selo) iz Budimljanske župe, kao posjed Manastira Banjska. Ovdje se navode njegove granice: *A međa mu od stanka rijeka u Gradac, od Gradca pravo putem kod Gubavča potoka u Prekop. Od tuda po delu kod Dola u Trnje, otuda po delu u krušku, otuda po delu u Vrbu i u studenac, otuda u Spasovo dubje, otuda nizbrdo u stanak potoka i u Vrbu. I otuda preko brda u Bzovik i niz Bzovik u Nikolinu crkvu i od crkve uz rijeku u Vračevo dubje, i otuda u Tikovski del, i uz del Brezje i po delu u Grohot obrh Bukovika i sa one strane Bukovika za Čemernu poljanu u Hreljinu poljanu i uzbrdo u Srednje brdo i u Vraniće, u Zvečku kod Gologa brda, u lokvu niz del, i u isti stanak rijeka pod Gradac* (v. Premović, 2012: 28).

Seoski atar srednjovjekovnog sela Goražde protezao se od ogranka Moke gore na jugoistoku, do razvođa prema slivu rijeke Lješnice, desne pritoke Lima, prema sjeverozapadu. Obuhvatao je zaseoke Jodole i Dinje i dio sela Vrbica (potez Dub, Breza i Tikva), planinu Bukovik na izvoru Dapsičke rijeke, a na desnoj strani iste rijeke, graničnom linijom preko Golog brda i brda Prosjane, goraždanski atar izlazio je na Gradac uključujući selo Zagrađe (Premović, 210: 146).

Povoljni prirodni uslovi omogućili su pojavu ranog naseljavanja Gornjeg Polimlja, o čemu svjedoče brojni materijalni dokazi pronađeni u više lokaliteta duž njegove centralne osovine koja se pruža neposredno uz obale Lima. Prof. Radovan Bakić (2005: 204–205) ističe da su prvi doseljenici u ove krajeve mogli dolaziti iz svih pravaca daljeg okruženja, ali je realno pretpostaviti da su to morali biti doseljenici iz jadranskog primorja i skadarsko-zetskog basena. Poslije 800 g. p. n. e. na prostoru Potarja i Polimlja svoj život je formiralo ilirsko pleme Autarijati. Oni su u Gornjem Polimlju bili dio Ilirskog kraljevstva. Prodori varvarskih plemena, Zapadnih Gota, Istočnih Gota i Huna (od 400. do 477. godine n. e.) nijesu izazvali značajnije promjene narodnosne strukture na području Gornjeg Polimlja, tako da je prvu kolonizaciju

Avara i Slovena u svemu dočekalo ilirsko stanovništvo iz plemena Autarijata (v. Dašić, 1986: 98).

U periodu od VI do kraja XII vijeka na prostoru Gornjeg Polimlja odigrale su se krupne narodonosne promjene, koje će na duži rok, sve do ovovremenosti, trasirati osnovnu etničku strukturu ovoga kraja. Avari se nijesu zadržali na području Gornjeg Polimlja, a Sloveni su se u njega trajno naselili i uspostavili osnovnu slovensku strukturu stanovništva Gornjeg Polimlja (up. Bakić, 2005: 209). U ovom periodu je vršeno i primanje hrišćanstva u Gornjem Polimlju, pa je poslije 1054. godine (podjela hrišćanstva) ovaj kraj ostao pod uticajem pravoslavlja. Na Gornje Polimlje su veliki uticaji (proces opisivanja i dr.) vršeni iz primorja i razvijene Duklje i dukljanske države, u čijem je sastavu bilo i Gornje Polimlje u vrijeme kada je ona bila na vrhuncu svoje moći tokom XI i prve polovine XII vijeka, naročito u vrijeme njenih kraljeva Mihaila i Bodina (Bakić, 2005: 210).

Padom Bihora i Budimlje pod tursku vlast 1455. godine (zona kojoj pripadaju i polička sela) počinju vjekovi stalnih oslobodilačkih borbi stanovnika ovoga kraja. Turska vlast ostaje u ovim krajevima sve do 1912. godine kada cijeli beranski kraj, konačno, postaje slobodan i pripaja se matici Crnoj Gori.

Polica je 1920. godine dobila status opštine, u čiji sastav su bila sela: Dragosava, Mašte, Babino, Goražde, Zagrađe, Tmušiće, Vrbica i Trpezi. Prvi predsjednik je bio Lazar Sekulić. Opština je funkcionisala sve do 1938. godine, kada se sjedište seli u beransko naselje Hareme. Danas Polica administrativno pripada opštini Berane (v. Vuletić, 1998: 465–466).

Tabela 1: Popis stanovnika Police po godinama¹

Godina	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2003.	2011.	2023.
Broj domaćinstava	532	558	538	544	489	536	481	409	371
Broj stanovnika	2767	2691	2729	2350	2152	1840	1712	1358	1145

Poslijeratni popisi stanovnika i domaćinstava prikazani u ovoj tabeli su jasan pokazatelj smanjivanja broja domaćinstava i stanovnika Police. Razloge treba tražiti u padu nataliteta, raseljavanju stanovništva, kao i u neosnivanju bračnih zajednica.

Govor Police pripada jugoistočnim crnogorskim govorima, donjopješivačko-bjelopavličko-vasojevičkoj govornoj grani. Migracije stanovništva,

¹ O popisu stanovnika vidi: Statistika (2005); <https://monstat.org>, 15. 2. 2026.

školoavanje na strani, uticaj obrazovnog sistema, uticaj medija, promjena načina života i sl., u izvjesnoj mjeri, su uticali da antroponimija Police poprimi, na akcenatskom planu, izvjesnu dozu neujednačenosti. Zbog toga jedan broj antroponima živi u dubletskim akcenatskim likovima, u zavisnosti od informatora koji saopštavaju podatke. Događa se da stanovnici istoga sela, pa i iz iste kuće, akcenatski različito izgovaraju jedno ime.

Polički govor pripada govorima koji su u graničnoj zoni prema bihorskom govoru. Za razliku od bihorske govorne zone koja je ijekavsko-ekavska, polički govorni tip je ijekavski. Ekavizam se pojavuje samo u nekim hipokoristicima (tipa: Beli). Smatramo da ekavizam u imenima od milja pojačava hipokorističnost (Došljak, 2000: 62–64).

Govor Vasojevića spada u red starijih novoštokavskih govora i to onih u kojima se novoštokavsko prenošenje svodi na uklanjanje oksitoneze. Kratkosilazni akcenat se pomjera i sa zatvorene i sa otvorene ultime na penultimu i prelazi u dugouzlazni, odnosno kratkouzlazni u zavisnosti od dužine datog sloga. U svim ostalim pozicijama oba akcenta zadržavaju staro mjesto u riječi. Na ovaj način prozodijski sistem Vasojevića uz dva silazna – kratki i dugi, dobija i dva uzlazna akcenta, takođe kratki i dugi. Kratkosilazni akcenat se može naći na bilo kojem slogu, izuzev posljednjeg, a dugosilazni akcenat se javlja na svakom slogu u riječi, dok se uzlazni akcenti mogu naći samo na pretposljednem slogu ispred kratke ultime. Akcenatske dužine se dobro čuvaju i prije i poslije akcenta. Govor Police ima pet standardnih vokala i vokalno *r*. Vrijednost dugoga jata je dvosložni refleks *ije* i ne zavisi od toga da li je pod akcentom ili ne. Kratko jat daje refleks *je* i on utiče na pojavu jekavskoga jotovanja (v. Ćirgić, 2017: 138–140).

Konsonantski sistem Police se poklapa sa konsonantskim sistemom crnogorskog standardnog jezika. Konsonant *j* iza labijalnog suglasnika je najčešće zamijenjen suglasnikom *lj*. Suglasnik *h* je, uglavnom, iščezao iz govora Police. Strujni suglasnici *š* i *ž* prisutni su u ovoj govornoj zoni (Goša, Miša). Učestalost afrikata *đ* i *ć* je zbog jekavskog jotovanja. Staro i novo jotovanje obuhvataju sve morfološke kategorije, dok su jekavskim jotovanjem obuhvaćeni svi odgovarajući suglasnici. Finalne suglasničke grupe: *-st*, *-št* i *-zd* su potpuno iščezle iz ovoga govora. Disimilacija je zahvatila grupu *-čnj-*, kao i grupu *-mñj-*. Uprošćavaju se i grupe *pt-*, *pč-* (up. Stijović, 2007).

U poličkih šest sela živjeli su ili žive stanovnici nosioci sljedećih prezimena: Āndić, Bábović, Bágaš, Bājijć, Blágojević, Bójjićić, Bórićić, Bóžović, Búbanja, Čēlić, Cíkić, Čějović, Dàbetić, Dāšić, Dédović, Délević, Drágojević, Drágović, Dřljević, Dūbāk, Đórđević, Đórđević-Stójkovska, Đúkić, Đúkić-Šarić, Đúrišić, Đurović, Ērić, Filipović, Gárčević, Gólubović, Gúberinić, HólikIlić, Ívanović, Ízgarević, Jěvrić, Jóvanović, Kástratović, Kljājijć,

Knúdsen, Kómljenović, Kóvačević, Kúč, Lábović, Lákićević, Mágdelinić, Mártnović, Máslovarić, Mátović, Míhajlović, Míljković, Mítrović, Mújović, Nénadović, Néstorović, Óbadović, Pántović, Pàunović, Póđanin, Pópopović, Rāčić, Rādonjić, Rádošević, Rātković, Saičić, Sáković, Sávović, Sěkulić, Sierra, Símonović, Stíjović, Stójanović, Šābotić, Šćėkić, Tmúšić, Tódorović, Trífunović, Věljjić, Vújović, Vúkadinović, Vúkićević, Vúletić i Zėkić.

Neke kompletne porodice pojedinih bratstava koje su živjele u selima Police tokom vremena su odselile, te ih više nema na Polici. To su bratstva: Bučković, Lainović, Madžgalj, Saičić, Milikić, Pudović, Bučić, Babović, kao i muslimanska bratstva Đukić i Garčević.

Migracije stanovništva, razvodi odiva koje su zadržale udato prezime i vratile se u rod, zadržavanje djevojačkog prezimena onih koje su „dovođene“ na Policu, dodavanje djevojačkog prezimena udatom i sl. razlozi su siromašenja i bogaćenja prezimenika Police. Jedan broj, dominantan, prezimena u poličkim selima se čuva u kontinuitetu. Pripadnici bratstva Garčević, kao i neke porodice iz bratstva Đukić su prešle iz pravoslavlja u islam (danas ne žive na Polici), te je to razlog što u imenoslovu Police u jednom vremenskom periodu imamo lična imena koja potiču iz orijentalne kulture. Iako oni danas ne žive u poličkim selima, živi još uvijek sjećanje komšija na, i kroz lična imena, pripadnike ovih bratstava.

Polička bratstva su:

- Babovići, vasojevičko bratstvo, na Policu su se doselili početkom 19. vijeka. Kao i svi Vasojevići, slave Arandelovdan.
- Bagaši su na poličko selo Goražde došli iz Bratonožića. Slave Nikoljdan.
- Bajići su porijeklom iz andrijevičkog sela Đulići, odakle su u drugoj polovini 18. vijeka doselili na Mašte.
- Božovići su porijeklom Kući, a na poličko selo Goražde su došli iz beranskih Gornjih Sela.
- Bratstvo Boričić svoje porijeklo vezuje za Vukićeviče iz Trešnjeva, opština Andrijevice. Na Policu su doselili u prvoj polovini 19. vijeka.
- Čejovići su po porijeklu Kući. Na Policu su se doselili poslije Prvog svjetskog rata.
- Celići vode porijeklo od Guberinića iz beranskog sela Budimlja.
- Cikići su se doselili na Policu u drugoj polovini 18. vijeka. Došli su iz Kuča.
- Dabetići koji žive na Dragosavi potiču od Garčevića sa Murine, opština Plav, a oni su iz Lijeve Rijeke. Na Policu su došli u drugoj polovini 19. vijeka.
- Dedovići pripadaju vasojevičkom bratstvu Kovačević. Iz Božića, opština Andrijevice, na Policu su došli početkom 19. vijeka.

- Delevići su iz vasojevičkog ogranka Miomanović. Na Policu su došli sredinom 19. vijeka.
- Drljevići su Moračani, a na Dragosavu su došli krajem 19. vijeka.
- Dubaci su Vasojevići – ogranak Mijomanovići. Sredinom 20. vijeka su iz Crnog Vrha doselili na Policu. Slave Arandelovdan.
- Đukići su porijeklom iz Lijeve Rijeke. Na Policu su se nastanili u drugoj polovini 19. vijeka. Jedni (sa Babina) slave Arandelovdan, a drugi (sa Goražda) slave Svetoga Savu.
- Đurišići pripadaju Vasojevićima – ogranak Rajević. Na Policu su se doselili u drugoj polovini 19. vijeka.
- Golubovići su vasojevički Lopačani. Na poličku Dragosavu su došli iz bučičkog zaseoka Banjevac, opština Berane, sredinom 19. vijeka.
- Guberinići su na Policu doselili iz Seoca, opština Andrijevice, u prvoj polovini 19. vijeka.
- Ilići su na Dragosavu došli iz Suvodola sredinom 20. vijeka.
- Izgarevići su Bjelopavlići, doselili se, zbog službovanja, na Policu sredinom 20. vjeka.
- Jevrići potiču iz Kuča, a na Policu su se nastanili sredinom 19. vijeka.
- Kastratovići su Vasojevići. Na Policu su došli početkom 19. vijeka iz Gračanice i Čoeče Glave (opština Andrijevice).
- Kljajići svoje porijeklo vezuju za Bjelopavliće. Na Policu su se nastanili početkom 20. vijeka.
- Kući su se naselili na Polici krajem 18. vijeka. Vode porijeklo iz Kuča.
- Labovići su Vasojevići, a na Zagrađe su došli sredinom 19. vijeka.
- Lazovići na Polici vode porijeklo od poličkih Obadovića.
- Magdelinići su porijeklom iz Gornje Morače. Na Policu su došli tokom druge polovine 19. vijeka.
- Maslovarići pripadaju Vasojevićima – ogranak Mijomanovići. Iz Božića, opština Andrijevice, su na Dragosavu došli početkom 19. vijeka.
- Matovići su iz plemena Vasojević. Vode porijeklo iz Slatine, opština Andrijevice. Na Policu su došli sredinom 20. vijeka.
- Mihajlovići su na Zagrađe doselili iz Kuča sredinom 18. vijeka.
- Mitrovići su porijeklom Kući. Na Polici su se nastanili početkom 19. vijeka.
- Mujovići su iz Lijeve Rijeke (Vasojevići), doselili na Goražde u prvoj polovini 19. vijeka.
- Nenadovići pripadaju vasojevičkom ogranku Lopačani. Potiču od Mašovića iz Trešnjeva, opština Andrijevice. Na Goražde su se nastanili početkom 19. vijeka.

- Obadovići su iz Lijeve Rijeke, pripadaju vasojevićkom bratstvu Kovačević. Na Mašte su došli iz Božića (opština Andrijevica) krajem 19. vijeka.
- Pantovići su iz vasojevićkog bratstva Novaković. Na Policu su doselili u prvoj polovini 19. vijeka.
- Paunovići polički vode porijeklo od Cikića.
- Pođani su iz Rovaca, selo Mrtvo Duboko, porijeklom Bulatovići, na Dragosavi su se nastanili početkom 19. vijeka. Slave Lučindan.
- Popovići sa Goražda su iz Ozrinića, sa Čeva. Na Policu su se doselili u drugoj polovini 19. vijeka.
- Radoševići su na Goražde došli iz gornjobihorskog sela Azane krajem 19. vijeka.
- Ratkovići su na Zagrađe došli iz Bašče, opština Rožaje, nakon Drugog svjetskog rata.
- Saičići su krajem 19. vijeka doselili iz Vinicke na Babino.
- Savovići su sredinom 19. vijeka doselili iz Katunske nahije na Goražde.
- Ščekići vode porijeklo iz Gornjih Pipera, odnosno Lutova, odakle su došli u beranska Gornja Sela, a zatim jedan dio njih je doselio na Policu. Slave Petkovdan.
- Sekulići sa Zagrađa su porijeklom iz Kuča, od Drekalovića. Na Policu su došli tokom druge polovine 18. vijeka. U početku su slavili Nikoljdan, a kasnije su prešli da slave Pantelijevidan.
- Stijovići su pripadnici vasojevićkog bratstva Mijomanović, iz Lijeve Rijeke. Na Policu su se doselili iz Sućeske, opština Andrijevica, početkom 19. vijeka.
- Stojanoići potiču od Mašovića iz Trešnjeva (opština Andrijevica), a na Policu su se doselili početkom 19. vijeka. Pripadaju vasojevićkom bratstvu Lopaćani.
- Tmušići su porijeklom iz Gornje Morače, Dulovići. Na Policu su se doselili u prvoj polovini 19. vijeka.
- Todorovići pripadaju Lopaćanima, vasojevićkom bratstvu. Na Policu su došli iz Trešnjeva (opština Andrijevica) kao Mašovići.
- Trifunovići su porijeklom Kuči. Početkom 19. vijeka naseljavaju Policu.
- Veljići vode porijeklo sa Peleva Brijega iz Bratonožića. Na Babino su došli tokom druge polovine 19. vijeka.
- Vujovići su na Zagrađe došli iz Bratonožića, sa Peleva Brijega, krajem 19. vijeka.
- Vukadinovići pripadaju velikom vasojevićkom bratstvu Miomanović. Na Mašte su došli sa Buča, opština Berane, u drugoj polovini 19. vijeka.

- Vukašinovići su ogranak Sekulića, a Šćepovići su ogranak Vukašinovića. Većina bratstava koja danas žive u poličkim selima vode porijeklo iz Vasojevića.
- Vukićevići su Vasojevići – Lopaćani. Na Babino su došli početkom 19. vijeka iz Trešnjeva, opština Andrijevica.
- Vuletići su na poličko selo Goražde doselili iz Kralja, opština Andrijevica, početkom 19. vijeka. Potiču iz bratstva Đurišić-Kovačević.

Akademik Milisav Lutovac (1957: 55) navodi podatak da u Ivangradskoj (Beranskoj) kotlini na Vasojeviće dolazi oko 40%, a na ostala plemena oko 60%. Ima i onih pripadnika bratstava koji su iz različitih razloga (najčešće zbog krvne osvete, traženja boljih uslova života, miraza i sl.) doselili na Policu iz Stare Crne Gore, sa Čeva, iz Kuča, Bratonožića, Rovaca i Morače. Pojedina bratstva se dijele na tzv. trbušćice. Tako, npr. Đukići sa Goražda su: Konići, Šušnjići, Rosići, Kusići, Zekanovići, ili Mihajlovići: Bašići, Planići i dr. Većina bratstava je zadržalo svoju krsnu slavu, a ima i onih koji su dolaskom na Policu prihvatili neku od slavā koja se već slavila u mjestu dolaska.

Prezimana su temeljni pokazatelji etničkog i jezičkog trajanja. U njima su sačuvane stare jezičke pojave, semantička obilježja, a ujedno su i svjedoci materijalne i duhovne kulture naroda u kojima su nastala i u kojima se čuvaju. Prezimana sadrže i jezičke i vanjezičke elemente i tamo gdje su nastajala i tamo gdje su u upotrebi. Naši preci, u davnoj prošlosti, nijesu imali prezimana. Mi danas dobijamo prvo prezime pa lično ime. U ranijim epohama, u okolnostima drugačijeg načina života i nivoa društvenoga razvoja, prezime nije bilo ni potrebno niti je moglo imati nekakvu posebnu važnost. Razvojem društva stvara se potreba za uvođenjem i prezimana, da bi u drugoj fazi ono postalo nasljedna kategorija. Prezime je to pomoću kojeg vršimo, između ostaloga, identifikaciju pojedinca u društvu. Ono je i pokazatelj da je neko postojao i da postoji. Nastanak prezimana vezujemo uz feudalni poredak kad se porodica organizuje kao krvna i proizvodna jedinica, uključena u stalež povlašćenih ili u stalež potlačenih. Plemićima su ona bila poglavito potrebna zato da osiguraju nasljedna prava, da baštine ugled, položaj i imetak, da sačuvaju za potomstvo stečene povlastice. Istaknuti ljudi toga doba, da budu u duhu tadašnjeg humanizma, svoja prezimana latinizuju: I. Lucius (= Lučić) i sl., traže genealogiju svojega roda u nekoj uglednoj rimskoj porodici. U doba građanskog društva, kad se počinju oblikovati nacije, buditi nacionalna svijest i širiti nacionalni i kulturni preporod, ova pojava više nije bila aktuelna. Običnom sloju društva preostalo je da se samo organizuje u različite bratstveničke skupine. Upis u takve vidove organizacije nije bio moguć samo pomoću ličnog imena. Stoga se uz lično ime morao dodavati još koji pridjev

– uz ime se dodaje zanimanje, porijeklo i sl. Ovi i slični pridjevci su, upravo, začetak budućih prezimena (v. Šimunović, 1985: 15–16).

U primitivnim zajednicama, koje su s vremenom postajale sve veće i mnogobrojnije, lično ili individualno ime nije bilo dovoljno, jer su ta imena često kod više pojedinaca, koji su pripadali istoj ili drugoj zajednici, bila ista ili slična. Da se zadovolji sve veća potreba, koja je rasla s brojem stanovnika i sa sve složenijim odnosima, razvio se vrlo rano sistem filijacije, tj. pored ličnog imena navodila se i oznaka oca, gdjekad i majke, a iz takvih oznaka izašla su postepeno prava prezimena na -ić, -ević, -inović. Filijacija je bolje zadovoljavala potrebe u denominaciji čovjeka nego prvobitni jednoimeni sistem golog ličnog imena, što su ga naši preci donijeli iz svoje pradomovine (Rogić, 1955: 38).

Prema nekim analizama proces nastajanja prezimena i njihove stabilizacije na ovome dijelu Balkana počeo je u primorskim djelovima Hrvatske i to s dominacijom patronimika. Za crnogorska prezimena Mitar Pešikan veli: „Uzima se da su neka crnogorska prezimena nastala u naslonu na gradska, nekad i kao njihov prevod“. Iako obuhvaćena kao dio srpskoga etničkog i jezičkoga prostora, u Pešikanovoj studiji za crnogorska prezimena rečeno je da su „izgleda nastala prije nego po drugim djelovima srpskog prostora“. Oblici na -ić znače očinstvo, a o kategoriji prezimena može se govoriti tek kad bude prihvaćeno i od ostalih potomaka, ne samo sinova. Pri analizi prezimena, dabome, najvažnije je razumijevanje razlike između označavanja *sin* i *potomak*. Prezimena na -ić imaju najveći udio u fondu crnogorskih prezimena (v. Vujović, 2020: 96–97).

Najstariji pisani spomenici u Crnoj Gori nam pokazuju razvoj antroponimijskog sistema u sljedećem pravcu. Prije osvajanja Crne Gore od strane Turaka, ovdje je vladao jednoimeni sistem, odnosno tzv. sistem golog imena. Ali razvoj društvenog života nametao je da se ljudi pored ličnog imena denominuju po nadimcima, zanimanju, po očevom imenu i sl. Ovaj proces je bio nastavljen i neometano samo u onim krajevima koji nijesu bili pod turskom okupacijom, a u ostalim krajevima je bio zastupljen.

Kao i svi orijentalni narodi, ni Turci nijesu znali za sistem dvaju imena, doduše nijesu ga poznavali ni Stari Grci, već imena stvaraju prema neposrednom pretku, mijenjajući ga kod svakog koljena. Stalan antroponimijski sistem dvaju imena u Crnoj Gori (Došljak, 2010: 10–11) se javlja tek krajem 19. vijeka (up. Miljan Vukov, Marko Miljanov i sl.). Današnji antroponimijski sistem se ustalio početkom 20. vijeka.

Klasifikaciju prezimena Police izvršili smo po modelu koji daje Petar Šimunović (1985), te ona izgleda ovako:

1. *Prezimana s porodičnom filijacijom.* To su prezimana patronimičkog ili matronimičkog porijekla. Ova prezimana su nastala ili od pravih patronimika, odnosno od poimeničenog patronimičkog pridjeva, ili su patronimički deminutivi. Prezimana iz ove grupe se najčešće stvaraju analogijom, te se dijele na primarne i sekundarne patronimike

a) Primarni patronimici su u tvorbenoj strukturi imali patronimički sufiks *-ić*. On se dodavao imenu ili nadimku, ali i njihovim prisvojnim pridjevima.

– *Patronimički poimeničeni pridjev:* Anđić, Blagojević, Božović, Dragojević, Dragović, Đorđević, Filipović, Ivanović, Jevrić, Jovanović, Lainović, Lakićević, Martinović, Matović, Mitrović, Miljković, Mujović, Nenadović, Pantović, Radonjić, Radivojević, Ratković, Savović, Sekulić, Stojanović, Todorović, Vujović, Vukadinović, Vukićević, Vuletić i dr.

– *Patronimički deminutiv:* Bajić, Dašić, Đukić, Račić, Šćekić i dr.

U osnovama ovih imena nalazimo hipokoristike i deminutive hrišćanskih i narodnih imena.

Patronimici s nadimkom u osnovi: Bučković, Drljević, Zekić, Kljajić

b) Sekundarni patronimici su nastali dodavanjem sufiksa *-ić* na strano prezime ili ime: Kastratović, Šabotić.

2. *Prezimana bez porodične filijacije:*

– od imena: Bagaš

U prvu grupu prezimana (ona su najfrekventnija) spadaju ona nastala po ličnom imenu oca (patronim) i ona koja su nastala po ličnom imenu majke (matronim). Kod ovih prezimana je jasno vidljiva veza sa neposrednim pretkom. Ova veza je gramatički iskazana prisvojnim sufiksima: *-ov, -ev, -in*. Ovim sufiksima se pridružuju nastavci: *-ić, -ac/-ec, -ak/-ek, -ica*. Nabrojani nastavci su u početku imali funkciju umanjivanja.

Za neka prezimana iz ove grupe ne možemo sa sigurnošću konstatovati da li su patronimi ili matronimi, ali je vidno da je značajno dominantniji broj patronima. To je i razumljivo kada znamo da su se prezimana nasljeđivala od muškog pretka, a vrlo rijetko po ženskoj liniji, izuzimajući udovice, zatim ugledne žene, ili kada se dijete rodi van braka, a otac ga ne priznaje.

Drugu grupu prezimana čine ona prezimana koja su nastala od nadimaka. O ovoj vrsti prezimana Petar Šimundić (1985: 30) navodi da zbog sačuvana značenja i bogate motivike i metaforike, važni su pokazatelji mnogih društvenih odnosa u vremenu njihova nastanka i stoga su vrlo važna i izvan jezičnog zanimanja. Ne treba smetnuti sa uma da su neka od prezimana iz ove grupe bila lična imena profilaktičkog tipa.

U treću grupu prezimana ubrajamo ona prezimana koja su nastala po nacionalnoj pripadnosti, po mjestu življenja, po kraju odakle potiču i sl.

Ova prezimena su vrlo dragocjena kada proučavamo procese migracija stanovništva. U prezimena etnonimskog i etničkog porijekla spadaju: Kuč, Pođanin, Dubak. Četvrta grupa prezimena okuplja ona koja su motivisana zanimanjem pretka. Ova grupa prezimena spada u mlađu grupu. Tu spadaju: Popović, Kovačević.

Prezimana sa fitonimskom osnovom, kao šesta grupa, je prezime Dubak. Ono može biti vezano za dub (vrsta hrasta), ili po mjestu odakle potiču. Prezimana nastala od srodničkih termina u ovom prezimeniku, kao sedma grupa, jesu: Babović i Dedović.

Prezimana od zoonimskih osnova, sedma grupa, su: Golubović, Paunović i Obadović.

U posebnu grupu prezimena spadaju ona koja su nastala pod uticajem stranih jezika i kultura. Ovdje spadaju ona prezimena koja su kod nas došla pod uticajem, posebno, njemačkog, albanskog i turskog jezika: Kuč, Sekulić. Razvrstavanje prezimena u pomenute grupe pokazuje da pojedina prezimena ne pripadaju strogo samo jednoj grupi, već ih možemo s razlogom uvrstiti u više grupa. Tako, npr. prezime Paunović (prezime sa zoonimskom osnovom) možemo svrstati i u prezimena grupe patronima (Paunov sin), ali je ime pretka, koje je u osnovi prezimena zoonimskog karaktera. Slična je situacija i sa prezimenima: Golubović, Obadović.

U osnovi većine prezimena je muško lično ime, dok je skoro neznan broj prezimena koja su izvedena od ženskog ličnog imena, što pokazuju primjeri: Anđić, Blagojević, Božović, Dragojević, Dragović, Đorđević, Filipović, Ivanović, Jevrić, Jovanović, Lainović, Lakićević, Martinović, Matović, Mitrović, Miljković, Mujović, Nenadović, Pantović, Radonjić, Radivojević, Ratković, Savović, Sekulić, Stojanović, Todorović, Vujović, Vukadinović, Vukićević, Vuletić i dr. No, ovdje moramo biti oprezni i kod ove podjele jer je u nekim slučajevima teško razdvojiti muško i žensko lično ime koje stoji u osnovi prezimena.

U tvorbi patronima najfrekventniji je sufiks *-ić*, zatim *-ović/-ević*. Među prezimenima, ali sa niskom zastupljenošću, imamo i sufikse: *-aš*, *-anja*, *-ak*, *-anin*.

Literatura

- Бакић, Радован (2005). *Горње Полимље: природа, становништво и насеља*. Андријевица: Комови; Никшић: Филозофски факултет.
- Барјактаровић, Мирко (1998). *Предговор*, У: Вулетић, Душан: *Полица код Берана*. Београд: КПЗ Србије.
- Ćirgić, Adnan (2017). *Dijalektologija crnogorskog jezika*. Cetinje: Fakultet za crnogorski jezik i književnost.
- Дашић, Миомир (1986). *Васојевићи од помена до 1860. године*. Београд: Народна књига.
- Дошљак, Драшко (2000). *Лична имена Заостра*. Приштина: Филолошки факултет у Приштини.
- Лутовац, Милисав (1957). *Иванградска (Беранска) котлина*. САНУ, Посебна издања, књига ССLXIX, Географски институт, књига 11, Београд.
- Премовић, Маријан (2012). *Жупа Будимља у средњем вијеку*. Цетиње: Државни архив Црне Горе.
- Премовић, Маријан (2010). „Средњовјековно село Горажде у Будимљанској жупи“, Токови, 2, 139–156, Беране.
- Rogić, Pavle (1955). *Лична и породична имена и језику*, Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Odjel za filologiju, knj. 7, 211–231, Zagreb.
- Стијовић, Рада (2007). *Говор Горњих Васојевића*. Београд: Српска академија наука и уметности, Институт за српски језик.
- Statistika (2005). Књига 9: *Stanovništvo, uporedni pregled broja stanovnika 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991, 2003, podaci po naseljima*. Podgorica: Republički zavod za statistiku.
- Šimunović, Petar (1985). *Naša prezimena – porijeklo – značenje – rasprostranjenost*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Šekularac, Božidar (2009). „Beranski kraj do kraja srednjega vijeka“, *Točkovi*, 2, 103–117, Berane.
- Вешовић, Радослав – Јагош (2018). *Племе Васојевићи*. Беране: Центар за културу.
- Vujović, Novica (2020). *Onomastika Barjamtovice, Velestova i Markovine*. Cetinje: Fakultet za crnogorski jezik i književnost.
- Вулетић, Душан (1998). *Полица код Берана*. Београд: КПЗ Србије.
- <https://monstat.org>, 15. 2. 2026.

SURNAMES OF THE POLICA VILLAGES

The paper analyzes the surnames of the Polog villages of Dragosava, Mašte, Babino, Goražde, Zagrade and Tmušiče. Polica is a geographical entity that administratively belongs to the municipality of Berane. It is located north of the Berane Valley and extends to the Lješnica Valley, forming the border zone of Berane towards the municipality of Petnjica. In the six villages of Policë, there lived or are still residents with the following surnames: Andjić, Babović, Bagaš, Bajić, Blagojević, Bojičić, Boričić, Božović, Bubanja, Celić, Cikić, Čejović, Dabetić, Dašić, Dedović, Delević, Dragojević, Dragović, Dr-ljević, Dubak, Đorđević, Đorđević-Stojkowska, Đukić, Đukić-Šarić, Đurišić, Đurović, Erić, Filipović, Garčević, Golubović, Guberinić, Holikllić, Ivanović, Izgarević, Jevric, Jovanović, Kastratović, Kljajić, Knudsen, Komljenović, Kovačević, Kuč, Labović, Lakićević, Magdelinić, Martinović, Maslovaric, Matović, Mihajlović, Miljković, Mitrović, Mujović, Nenadović, Nestorović, Obadović, Pantović, Paunović, Podjanin, Popović, Račić, Radonjić, Radošević, Ratković, Saičić, Saković, Savović, Sekulić, Sierra, Simonović, Stijović, Stojanović, Šabotić, Šćekić, Tmušić, Todorović, Trifunović, Veljić, Vujović, Vukadinović, Vukićević, Vuletić and Zekić. The basis of most surnames is a male personal name, while there is an almost insignificant number of surnames that are derived from a female personal name. In the formation of patronymics, the most frequent suffix is -ić, then -ović/-ević. Among surnames, but with a low presence, we also have suffixes. -aš, -anja, -ak, -anin.

Keywords: *Polica, anthroponymy, surname, formation, semantics*